

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an 4 coroane.
 Pe o jumătate de an 2 coroane.
 Pentru România 10 lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strad
 Poplăcii nr. 15).
 Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani
 a treia-ora 10 bani.

Noi și Austria.

Am spus de alte-ori și iubiții noștri cetitori vor ști, că împărăția noastră are două părți mari: regatul *Ungaria* și *Austria*. Aceste două în lăuntrul lor sunt neatîrnate, dar' totuși ele formează un întreg și au multe daraveri la olaltă, așa că viața publică, viața de stat din o parte, are înfrînță și asupra celeialalte părți. De aceea noi, locuitorii din Ardeal și Ungaria trebuie să fim cu luare aminte la cele ce se petrec în țările austriace.

Și tocmai acum sînt acolo în pregătire lucruri însemnate. Am pomenit în un număr de mai nainte, că acum de curînd s'au făcut în Austria alegerile pentru parlament. Alegerile sînt sfîrșite și parlamentul s'a întrunit Joi, în 31 Ianuarie c.

Toată lumea se întrebă acum, că oare ce va fi cu noul parlament? Oare va putea lucra, adecă să voteze în bună rîndială legi și pactul sau legătura, ce trebuie să se încheie între Austria și Ungaria, sau nu?

Întrebările aceste se pun din pricina, că în parlamentul trecut al Austriei a fost o zavistie fără sfîrșit, așa că acela s'a încheiat aproape fără nici o ispravă.

Pricina frecărilor și certelor în Austria și în parlamentul ei este, că în țările austriace, ca și la noi în Ungaria, locuiesc mai multe feluri de popoare și toate aceste voesc să aibă drepturi și viață națională deosebită și să se poată desvolta neajignite unele de altele. Dar'

năcazul e, că în multe părți aceste popoare sînt amestecate și așa ușor vin în vrajbă pentru folosirea limbii în viața publică, precum și pentru alte drepturi, ce pretind.

Toate popoarele aceste își trimit deputații lor în parlament, cari susținînd acolo drepturile lor, vin în vrajbă și neînțelegeri.

Eată pentru-ce n'a putut să lucre parlamentul trecut și tot din pricina aceasta se tem oamenii, că nu va putea lucra nimic nici parlamentul de acum. Și în acest cas, ce va fi cu legăturile, ce trebuie să se încheie între Ungaria și Austria și cari trebuie să treacă prin parlamente?

Ce va fi, aceea anumit nu o știe nimeni. În constituția Austriei este un paragraf, pe temeiul căruia se poate guverna și fără parlament. De acest mijloc însă nu vrea să se folosească Împăratul și așa se vor cerca toate căile pentru a face, ca lucrurile să meargă cumva înainte.

În curînd vom vedea, ce va urma, dar' vorba e, că noi trebuie să petrecem cu luare aminte dezvoltarea întemplărilor din Austria.

Protestul comitei de pace.
 In cele din urmă și comisia de pace aleasă de reprezentanții țărilor culte în conferința dela Haga, a hotărît să aplice în faptă frumoasele deciziuni teoretice luate în conferință. Comisia a dat un protest în contra purcederii războinice a Angliei față de Buri în Atrica-sudică. Protestul e adresat tuturor țărilor, cari au primit hotărîrile dela Haga. In protest se arată că En-

glezii au vătămât dreptul de războiu și însuși comandantul suprem poartă vina principală pentru aceasta. Eată punctele, în contra cărora a păcătuit atât de grav:

1. Este oprit a silii prin presiuni pe locuitorii teritorului ocupat, ca să jure credință puterii dușmane.

2. Este oprit a-i silii pe locuitorii teritorului ocupat, ca să lupte în contra țării lor proprii.

3. Respectarea vieții familiare, dreptului familiar, vieții individuale și proprietății, precum și cinstirea convingerii și a libertății religioase.

Protestul e iscălit între alții de domnii: Dr. Richet, Frederic Passy, Trarieux (Francia), Hodyson Pratt, Stead Cook (Anglia), v. Bloch, Rowicow (Rusia), Monoure Comvay, Milholand (Statele-Unite).

Adresa comit. Treiscaune pentru casarea resp. schimbarea legii de naționalitate a sosit la dietă, însoțită de zecce adrese favorabile din tot atâtea comitate. Comisia petiționară a dietei a decis să o transpună prim-ministrului Széll.

Din comitate.

Congregația din Sibiu.

Sâmbătă, în 27 Ian. c. s'a ținut adunarea generală extraordinară a comitetului municipal al comitatului Sibiu — sub presidența comitelui-suprem *Thalmann*.

Dintre membrii români numai următorii au luat parte: asesorii Z. Boiu și N. Cristea, Dr. Comșa din Săliște, V.

FOITA.

Poesii populare.

De lângă Reșița.

Culese de Ianăși Ciercega, Târnoveanul.

Frunză verde de săcară
 Din dorul meu cel de-aseară
 Face-ai foc s'aprinzi o țeară,
 Și din lacrimile mele
 Face-ai două izvoarele
 De te-ai-'neca mândro 'n ele.

Pe când eu m'am însurat
 Așa bine m'am jurat
 Că 'n lume cât oi trăi
 Altă mândră n'oi iubi.
 Dar' acuma mă căiesc
 Și altă mândră iubesc.

De-aș ajunge zile multe
 Să mai es odată 'n munte,

Să odihnesc în presacă
 Cu mândra ce 'mi-o fost dragă,
 S'aud fagul vijeind
 Pe mândra 'n frunză zicînd.

Cât e fata de micuță
 Fură banii din olcuță
 Și-i împarte la feciori
 Să o joace-'n sărbători.

Bate cisma, n'o cruța
 Dac'ai dat banii pe ea,
 Dar-n'o bate să mă-'ntreci
 Că te pun la fere răci.

Dute-'n laturi golomos
 Să joace cine-î frumos,
 Că nici salca nu-i ca pomul,
 Nici Țiganul nu-i ca omul.

Nu căta că eu joc rău
 C'asa joacă neamul meu,
 Că de-ar fi jucat mai bine
 M'ar fi 'nvățat și pe mine.

Dați cu cisme cari aveți
 Ori de foame nu puteți,
 Bateti cisma pe tureac
 Măcar nu-i făină-'n sac.

Lauda drăguțului.

Culeasă de Samfira Pleșta I. George din Albac.

Cine trece 'n sus și 'n jos
 Da bădița cel frumos,
 Cine calcă 'n urma lui
 Da mândruța, draga lui,
 Cine trece pe la noi
 Da bădița dela noi,
 Cine merge 'n a lui cale
 Mândruța cu dragostiare.
 Frunză verde tămăiță
 Țucuți gura ta bădiță.
 Frunză verde de gutui
 Gură ca la badea nu-'i,
 Că nu-'i dulce cum să fie
 Făr ca strugurul din viaie.
 Câți feciori în satul meu
 Nu sînt ca drăguțul meu,

Tordășianu, protop. Sergiu Medean (Sebeșul-săsesc), preoții V. Florian (Racovița), I. Blaga (Lancrăm), I. Doican.

Reprobăm cu toată energia indolența membrilor români, cu deosebire a celor aleși, cărora le place să fie distinși cu încrederea alegătorilor, când este vorba însă să lucre în interesul alegătorilor — stau frumușel acasă. În chipul acesta nici-odată n'o să ajungem să ne afirmăm și să culegem roadele muncii publice, care atât de mult ni-se impune.

În adunarea comitatensă de azi nu au fost la pertractare obiecte de un interes general românesc. S'au pertractat însă obiecte de un interes deosebit pentru singuraticile comune din comitat. Dintre aceste amintim:

S'a primit ordinațiunea ministrului de comerț, referitoare la scăderea taxelor de împrumut a institutului de amanete din Sibiu.

S'au primit conclusele orașului Sebeșul-săsesc referitoare la posturile de controlor de dare și econom orășenesc. La acest punct a vorbit protop. S. Medean, care a făcut contra-propunere — însă la votare a fost majorisat. Protopopul Medean a insinuat recurs la judecătoria administrativă.

S'a întărit concludul comunelor Brad și Avrig, ca podul peste Olt să se predee statului, conform contractului stabilit.

Recursul contra hotărîrii comunei Galeș în chestia esarëndării cărcîmei comunale s'a respins. Drul N. Comșa a vorbit pentru recurs, dar' la votare a fost majorisat.

S'a primit fără desbatere concludul comunei Săsăuș, referitor la transformarea ei în comună mare. S'a primit apoi statutul de țirguri al comunei Mercurea, precum și statutele comunelor din pretura Mercurea, referitoare la taxele de moașe. S'au primit apoi relaxările de pretensiuni publice neîncasabile din comunele: Rusciori, Ludoșul-mare, Dobârca, Topârcea, Apoldul mare și Săsăuș. S'au aprobat în fine rațiociniile mai multor fonduri alodiale. Adunarea s'a închis la orele 10 a. m.

Nici în față vederoși,
Nici la port așa frumoși.
Numa-n munte este-un brad
Ca bădița meu de 'nalt,
Numa-n munte este-un fag
Ca bădița meu de drag,
Mi drag numai pe uitat
Și pe dulce sărutat.
Bade de ți dor de mine
Știi calea pe la noi bine,
De 'ți-o părea că-i departe
Stăi în loc și-mi scrie carte,
Carte 'n patru cornurele
Scrisă cu mâinile tale,
Serie lacrêmile mele
Cu amar și mare jale,
Cine-o prinde să cetească
Lacrêmile să-i pornească,
Cum au pornit dela mine
Când m'am despărțit de tine.

Congregația din Arad.

Adunarea ordinară a comitatului Arad s'a ținut în 28 Ianuarie n. a. c. Două au fost punctele mai însemnate, pertractate în această adunare: alegerea de protopretor în cercul Târnovei și faimoasa adresă a comitatului Treiscaune.

Alegerea de protopretor.

În cercul Târnovei s'a descoperit o sumedenie de fărădelegi, făptuite de fisolgăbirăul Kállay Gyula. Acesta, ca să scape, 'și-a cerut pensionarea, care 'i-s'a primit. La postul vacant au concurat Bolyos József și *Corneliu Novac*, pretor în Siria. Românii 'și-au dat voturile pentru Românul Novac, dar' străinii 'i-au majorisat cu voturile. Rușinoasă a fost pentru noi Românii, nu căderea candidatului nostru, ci ținerea cu străinii a viriliștilor români din Pecica și cățiva din Curtici.

Adresa Săcuiilor.

Adunarea a primit cu majoritate propunerea comisiei permanente, ca să se facă o adresă către guvern, prin care să ceară schimbarea legii de naționalități, care de altmintrelea nu s'a respectat nici-când la noi. Românii s'au purtat foarte brav, îndeosebi d-nii M. Veliciu, Dr. Stefan C. Pop și Dr. Suciu, cari au biciuit după vrednicie năsbuțiile săcuiști.

DIN LUME.

Inmormântarea reginei Victoria.

Vineri, la 3 ore p. m. s'a inmormântat regina Angliei, Victoria, în cimiterul regal dela Frogmore. Trupul ei a fost așezat în trei sicriuri, unul de lemn de ștejar, altul de plumb și al treilea earăși de ștejar.

Noul rege al Angliei, *Eduard*, numit *al șeptelea* (pentru-că au mai fost în Anglia 6 regi cu acest nume), fiul Victoriei, a primit din toate părțile lumii și mai ales dela toți domnitorii din Europa, și dela parlamente, o mulțime de telegrame, prin cari toți își arată durerea, decare au fost cuprinși la moartea

Din viața reginei Victoria.

Ochii lumii sînt și acum încă îndreptați asupra Angliei, unde sicriul reginei Victoria a fost așezat pentru vecinicie lângă premergătorii ei. Și e și vrednică de această atențiune, căci n'a fost o femeie, cum sînt multe din cele-șed pe tron. Din viața ei se cunosc o mulțime de întemplieri, cari toate arată că a fost o femeie bună, o mamă iubitoare și o regină cuminte.

Intr'o zi cele două fetițe ale ei își bătură joc de-o servitoare bătrână dela palat, pe care o mînjiră cu văpsea de lac pe față. Servitoarea plecă să se spele. Pe trepte se întâlni cu bărbatul reginei, care o întrebă ce a pățit. Cum auzi regina de întemplieră, luă fetițele de mână, le duse în odaia servitoarelor și le sili să se roage de iertare și să-și dăruiască servitoarei batjocorite toți banii, cari 'și-i strinseră ele.

Fiiul ei, regele Eduard de acum, era cam ștrengar. Intr'o zi se apucă la

bătrânei regine. Intre aceste telegrame amintim pe a iubitului nostru Impărat și Rege, și pe a Regelui Carol al României. Eată ce a depeșat M. Sa Francisc Iosif I.:

»Moartea bunei tale mame m'a mișcat adânc și-mi exprim jalea mea adâncă cu prilejul acestei perderi ce nu se poate înlocui. Fericita în Domnul 'mi-a fost ani numeșii prietenă fidelă, grațioasă și acest simț prietenesc al simpatiei dintre noi a fost totdeauna și baza legăturilor noastre politice. Am nădejde, că moartea neuitatei tale mame nu va schimba nimic în aceasta, și că amîndoi alipindu-ne amintirilor din trecut vom da și pe viitor garanță popoarelor noastre despre binecuvîntatele legături eminente dintre noi amîndoi.»

La toate telegremele acestea, Eduard VII. a mulțumit adânc mișcat. Eată spre pildă, cum a mulțumit adunării deputaților din București prin adjutanțul său:

»Maiestatea Sa mă însărcinează de a mulțumi dlui președinte și dlor deputați din România pentru dovada de iubire, ce ați arătat-o regelui și de care a fost foarte atins.

Adjutantul regelui.

La înmormântare au fost de față împăratul Germaniei cu fiul său, moștenitorul de tron, regele Belgiei, Portugaliei, Greciei, Danemarcei, apoi Archiducele *Francisc Ferdinand*, moștenitorul nostru de tron, prințul *Ferdinand*, moștenitorul tronului român, mai de parte moștenitorul tronului svedian, reprezentanții regelui italian, ai Țarului rusesc, ai Republicei franceze, ai Sultanelui turcesc ș. a. m. d.

Ici-colo s'au ivit și glasuri cari n'au voit să cânte împreună jale și durere. Așa sp. p. reprezentanța orașului Dublin, care este capitala Irlandei, unită cu Anglia, abia cu câteva voturi a isbutit să hotărască trimiterea unei telegrame de condolență, Nemulțumiții Irlandezi, cari au avut multe de suferit pe timpul domniei Victoriei, nici după moarte n'au voit să o ierte. Au mai fost și alte orașe ca Dublinul, ear' în adunarea deputaților din Roma, fiind vorba tocmai de moartea Victoriei, unul din deputații socialiști strigă: »Să trăiască Burii!»

ceartă cu un băiat de țeran, care se juca lângă un păreu. Acesta îl bătută însă bine, și prințul alergă plângînd la mamă-sa. Cercetându-se lucrul, s'a aflat că Eduard a fost vinovatul și dreptpedepsă, pe lângă bătaia primită a fost oprit de a se mai duce la câmp cîtva timp. — Altă-dată nu voia să învețe. Învățătorul se plânse reginei și bărbatului ei. Acesta luă o nuiă și-l pedepși aspru pe acela, care azi e regele Angliei și împăratul Indiei, zicînd cătră cei-ce erau de față vorbele din Sfânta Scriptură: »Părintele, care-și iubește copilul, nu cruță nuiaua.»

Cea dintăiu faptă a ei, după suirea pe tron, a fost o grațiere. Ducele de Wellington îi aduse să subscrie o sentență de condamnare la moarte a unui soldat, care desertase de trei-ori. »Nu-mi poți spune nimic în favorul acestui nefericit?« întrebă regina. »Nu, Maiestate.« »Gîndește-te bine«, zise regina, »căci 'mi-se sfășie inima, dacă voiu începe lu-

Urcarea pe tron a lui Eduard VII.

Regele Eduard a depus jurământul înaintea consiliului secret, că va domni după lege și va înainta pe urmele mamei sale. Membrii consiliului încă 'i-au jurat lui credință și apoi au dat o proclamație către țeară și națiunea engleză, prin care recunosc de aici înainte de singur domnitor pe »Eduard al șeptelea, din mila lui Dumnezeu rege al regatelor unite Britania-mare și Irlanda, *apărătorul credinței*«. Proclamația încheie astfel: »Lui ne dedicăm cu umilință, cu credință și cu supunere, rugând pe D. zeu, dela care își primesc regatele lor regii și reginele lumii acesteia, ca să-'i dee lui domnie îndelungată«.

Burii.

Viteazul popor, care așa zicând a băgat în mormânt și pe regina Victoria, merge și acum din isbândă în isbândă. Englezii nu mai nădăduesc să o scoată la căpătâiu cu ei. De aceea și regina Victoria în ultimele zile ale vieții a rugat pe *împăratul german* și împăratul a primit să păsească ca *mijlocitor de pace între Anglia și între Buri*.

Tot așa de rău, ca loviturile ce 'i-au ajuns din partea Burilor, îi doare pe Englezi și o altă lovitură. Anume tocmai acum s'a dat pe față, că *Kitchener*, comandantul armatei engleze în Africa de mează-zi, într'adevăr s'a purtat cât se poate de barbar și de rușinos în războiul cu Burii. S'a dovedit, că el a călcat legile războaielor, legi statorite împreună de toate națiunile culte, prin urmare și de Anglia.

Țarul, regele Sârbiei și principele Bulgariei.

Regele Sârbiei și principele Bulgariei, cu ocaziunea *Anului-Nou*, au trimis Țarului o *felicitare comună*, în care între altele, se cuprind și următoarele:

»Dorim sănătate deplină Maiestății Voastre imperiale, guvernare fericită spre gloria marelui nostru protector și spre binele și înflorirea popoarelor slave din Balcani«.

crarea mea de domnitoare cu subscrierea unei sentențe de moarte!« »Bine«, zise ducele, »eu cred, că soldatul acesta nu e așa de rău, ca să nu se poată îndrepta«. »Îți mulțumesc«, răspunse regina și subscrie, că-'l iartă.

Când muri în anul 1886 — ea era deja văduvă — cunoscutul preot Tuloch, pe care regina îl iubia și stima mult, scrise văduvei o epistolă de mângâiere, în care zicea: »Așa era de bur, așa de înțelept și acum n'am să-'l mai ved. Of, vorbele acestea 'mi-au sunat deja de mai multe-ori în urechi. Când te vei fi recules puțin, lasă-mă să vii la d-ta; dar' nu vine regina Angliei la d-ta, ci văduva vrea să se așeze lângă văduvă, ca să plângă la olaltă cu ea ceea-ce au perdut«.

De când 'i-a murit bărbatul, pe care 'l-a iubit foarte mult, la petreceri n'a mai văzut-o nime, căci era tot întristată. Războiul cu Burii, pe care ea-'l ținea de nedrept, 'i-a grăbit moartea, după-cum spun chiar foi englezești.

Țarul a răspuns prin adresa următoare:

»Mulțumesc Maiestății și Alteței Voastre regale pentru salutul și feliicitările comune și doresc din inimă, ca *popoarele mele slave* din Peninsula-Balcanică să înflorească și să se desvoalte«

Știri mărunte.

În dieta din Paris deputatul *Lasies* combatte vehement proiectul de lege despre congregațiuni și atacă pe protestanți și pe Jidovi. Cu aceasta s'a terminat desbaterea în general a proiectului. Camera a decis cu 441 voturi contra 89 începerea desbaterii în special.

SCRISORI.

Dela „Reuniunea sodalilor români“ — din Sibiu.

Alaltăseară (Joi, 24 I. c.) s'a ținut în localurile Reuniunii prima ședință literară, în anul curent. Publicul numeros ce a fost de față a dovedit și de data aceasta, că știe să prețuiască pe deplin foloasele însemnate, ce aduc ședințele de felul celei de aseară. E un adevărat deliciu sufletesc să ascuți prestațiunile membrilor Reuniunii. Înainte cu o jumătate de oră, dalta, ciocanul și acul erau purtate în sudoarea feții lor de acei membri, cari setoși de progres și luminare, îi vezi acum pe bină declamând cu simț, cetind cu pricepere, cântând cu căldură. Faptul acesta e o puternică dovadă, că sodalii români din Sibiu înțeleg pe deplin chemarea lor, pentru-că în pieptul lor clocote sentimentul dragostei de neam. Și pentru aceasta laudă și cinste se cuvine membrilor Reuniunii și îndeosebi conducătorilor ei.

Despre ședință succasă de alaltăseară relatăm următoarele:

La început — în partea oficială a ședinței — dl Bratu a cetit câteva protocoale ale ședințelor anterioare, pe care membrii le-au primit neschimbate. Președintele dl V. Tordășianu espune apoi pe înțelesul tuturor momentele mai marcante din viața Reuniunii dela ultima ședință incoaci. Intre altele spune, că darurile de Crăciun pentru săraci s'au distribuit. Vre-o 400 săraci s'au bucurat de darurile în valoare de 2000 cor. făcute de inimile creștine. Un raport special va fi prezentat în proxima ședință. A împărtășit apoi că comitetul a luat hotărîrea, că fiecare membru al Reuniunii să contribuie cu cel puțin 2 fl. la edificarea halei de vânzare. În fine spre bucuria tuturor președintele a spus, că în curând va aranja Reuniunea un concert împreună cu producție teatrală.

Urmând partea literară a ședinței șirul prestațiilor 'l-a început d-șoara Maria Costea cu declamarea succasă a frumoasei poezii »Mamei«, de Emilian. D-șoara Costea a făcut vedite progrese în declamare, așa cât azi e un adevărat deliciu să o ascuți. Dl Vasile Popa, pedagog, a cetit un tratat liber despre foloasele meseriilor. Mult ne-a încântat apoi sentimentală declamație a d-șoarei Elena Buian, care a predat poezia »Legenda modernă« de T. Alexi. Școlarul C. B. a declamat cu mult curaj anecdota »Jidanul și Românul« de N. Stejerel. Dl Ioan Popadan, sodal măsar a cetit corect și la înțeles poezia »Țiganca furată« de D. G. Georghian. D-șoara Paraschiva Popa a declamat — pare-'mi-se pentru prima-oară — poezia »O jună abandonată« de Geanoglu. Dl pedagog T. Libeg a cetit câteva sentențe și »profeții despre caracterul femeii«. Dl Vasile Popa, pedagog, a cântat cu multă pricepere și cu o plăcută voce frumoasă doină populară »Bălăioara«. Dl Ioan Pamfilie,

sodal pantofar, a declamat cu deosebită istețime poezia »Cercuitorul« de Maria Cioban. Dl Nicolae Bulea, sodal lustruitor a cetit bucata »Moș Ioan Roată și Unirea« de I. Creangă. Dl Libeg a declamat cu mult spirit anecdota »Cocoșății« de Speranță. Un punct de forță a fost cântările dlui Nic. Ișan, măiestru pilar, acompaniat cu multă pricepere de dl Alexandru Văradi, măiestru frizeur. Dl Ișan are o voce plăcută și cu multă rutină. De aceea a fost cu plăcere ascultat de publicul, care 'l-a aplaudat mult. Dl Ișan a cântat romanța »Pictorilor« și »Musteți Polca«. Programul serii 'l-a încheiat d-șoara Maria Costea cu prea succasa declamație a poeziei »Numai una« de G. Coșbuc. *Vili.*

Alegere de primărie și reprezentanță comunală.

Roșia, 24 Ianuarie n. 1901.

Mercuri, în 23 Ianuarie st. n. a. c. s'a făcut alegerea de primărie comunală și comitet în comuna Roșia-săsească.

Fiind comuna noastră mixtă, adică compusă din Sași și Români în număr aproape egal la voturi, am cercat în diferite rînduri ca, dacă nu în proporțiune cu voturile, cel puțin să putem ajunge a ave în comitetul comunal 2 sau 3 fruntași români, cari să ne comunice cel puțin conclusele ce se vor lua în ședințele comitetului.

Durere, nu s'au putut ajunge la scop, și eată pentru-ce: La alegerea trecută în anul 1898, preotul gr.-cat. Iosif Popoviciu, cu parochienii săi, s'au desbinat, alipindu-se de Sași și așa acestia au reușit cu o majoritate de 6 voturi. La alegerea din anul acesta au rîvnit mai mulți la aceea, de a-'și face numele nemuritor prin aceea că se va face coadă de topor în mâinile străinilor, și deși după adunarea și sfătuirea din școală calculam, că vom ave 114 voturi, totuși, durere, din 8 membri români, nu au reușit nici unul, ci au reușit dintre Sași, chiar *colectorul de dare cu 63 voturi*. Românii, și ce e mai trist, chiar membri din comitetul nostru parochial, precum e Ioan Coman Catana, Ioan Coman al Dăenii și preținei fruntași ai poporului, cari voesc a-'l cârmul, precum e: Ioan Vulcan, sen., Ioan Brâncovear, Ioan Coman Dinu cu fiul seu, și alții, acestia părăsindu-'și conducătorii și turma lor ne-au nimicit pe noi Românii și au ridicat pe Sași cu voturile lor date străinilor.

E trist, când în aceste timpuri grele chiar fruntașii români știu da pildă așa de rea poporului, când în loc să ne strîngem rîndurile tot mai tare, ne seduc și înșeală cu promisiuni seci oameni de categoria celor numiți. Rușine!

Un participant.

Un răspuns.

Armeni, 24 Ianuarie n. 1901.

Ca răspuns la cele publicate din Armeni în nr. 2 al foii noastre, dăm dintr'o scrisoare mai lungă lămuririle ce urmează. Cu acestea noi privim discuțiunea de încheiată, fiindcă scrisorile din comune îl interesează pe publicul nostru cetitor numai când e vorba de isprăvi, cari sînt spre binele public sau îl zădărnicesc pe acesta. Certele personale numai amăresc, fără de a produce vre-un folos. Eată răspunsul:

»Eu însumi am venit la acea idee de a înființa un fond de bucate pentru zidirea unei biserici noue la noi.

După-ce comitetul a primit cu unanimitate ideea în principiu, a hotărît să se facă o repartiție, la care să fie obli-

gați a solvi toți după starea lor materială.

Aceasta s'a primit în sinod cu unanimitate. Concluzul s'a așternut Prea-vener. consistor archidieceșan, care l'a aprobat în Decembrie 1899. Comitetul însărcinat cu facerea listei, după depunerea jurământului, că va fi imparțial, 'și-a făcut datorința, ear' lista s'a oțit sinodului în biserică, unde nici unul n'a zis că e prea îngreunată, ci numai câțiva renitenți sbierau în gura mare, că nu le trebuie biserică.

Necesitatea de a cere ajutorul puterii se dovedește prin aceea, că majoritatea a solvit benevol și pretindea totodată, că ori să plătească toți, ori își trag și ei bucatele afară. Era deci pericol de a se desființa fondul. Comitetul a ținut numai decât ședință și a adus concluzul, ca să se încasseze pe calea legii civile toate restanțele, ceea-ce s'a și făcut. Pretura a dat ordin antistiei comunale, ca să încasseze acele restanțe. Antistia comunală mai întâiu i-a provocat să solvească în termen de 8 zile, dar' n'au solvit. La 8 zile i-au pemnorat, dar' la secestrare s'au opus. Antistia a raportat preturii despre opunere, care i-a trimis gendarmi ca ajutor la încasare. Ei însă au fost liniștiți, n'au rupt lăcate, nici n'au slobozit coșere, ceea-ce pot dovedi cu antistia comunală, că gendarmii n'au făcut nimănui nimic, decât au fost prezenți la măsurarea bucatelor.

Că bine am urmat, se vede de acolo, că I. P. S. Sa stăpânul nostru nu v'a dat dreptate.

Comitetul e o singură persoană, dar' nu cum înțeleg acei subscriși în răspuns, ci am lucrat în deplină armonie, fără sfadă, ca-și-când am fi fost o singură persoană, care lucru nu era mai înainte, sub presiul parochului Vasile Bratu.

Cu mine nu sânt aceia, cari ziceți, că sânt în punga mea, ci cei-ce pricep mai bine scopul sublim, la care ținim, sânt majoritatea și fruntașii poporului, cari nu lucră în casul acesta în interesul pungii mele, ci îndemnați de simțăminte creștinești. — Dacă m'am îmbogățit, am ajuns la asta muncind de dimineața până seara, și ca comerciant și ca plugar.

Pentru aceea însă nu am privit, nu privesc și nu voiu privi la nime cu dispreț, ci la oameni de soiul celor-ce umblă să zădărnicească faptele bune mai mult cu compătimire.

Am promis bisericei 100 fl. ca fundațiune, dar' aceasta e truda ostenelelor mele și nu dela biserică, precum spune autorul. Eu nu am primit dela biserică decât 7 fl., care cred că i'am meritat, pentru-că de 7 ani nu am voit să primesc nici o remunerațiune, fără am muncit cu drag. Ce 'mi-a solvit comisarul pentru întreținere nu privește nici pe autor, nici biserică. Acestea au fost lucruri private și nici-decum în defavorul bisericei, ceea-ce documentez cu dl comisar Romul Pop. Vă laudați, că ați făcut 2000 fl. fără venite și necerțiți. Eu vă întreb, de unde și când ați făcut acei 2000 fl.? Câți bani gata ați avut în jurnal și în lada bisericei, când am luat cassa în primire la anul 1894? Răs-

Francisc Ferdinand,
moștenitorul de tron al Austro-Ungariei.

Prințesa Sofia,
soția moștenitorului de tron Fr. Ferdinand.

pund firm, că cu nici o păra rea, ba încă cu deficit. Erau în adevăr 200—300 fl. în niște maculaturi de obligațiuni fără nici o formă, pe care debitorii nici nu le mai recunoșteau, de oare ce era datorie învechită de 10—15 ani. Cu mari greutăți le-am regulat în interval de 7 ani și pe cale pacinică și procesuală cu debitorii, între cari a fost și este și parochul.

Nu se înșeală în persoana mea acei cari nu mă cunosc mai deaproape, nici acei cari mă cunosc, ci aceia se înșeală, cărora nu le place dreptatea.

Moise Oprșișu“.

DIN BISTRIȚA.

— Ianuarie 1901.

Pomul de Crăciun. — Boboteaza. — Neglijarea instrucției religioase. — Jidanii exploatează poporul. — Jertfele beției. — Datorința conducătorilor.

Deși nouă Românilor din Bistrița ideea de a face pom de Crăciun ne-a venit numai în săptămâna Crăciunului, totuși laudă unor membri ai comitetului bisericesc și fruntașilor inteligenți români, cari au contribuit într'un mod atât de frumos, în ajunul de Crăciun o mulțime de copii mai săraci dela școala noastră confesională au fost împărțiți cu tot felul de vestimente, apoi cu mere, nuci, turte și zaharicale, ceea-ce a făcut mare bucurie copiilor.

Vieța socială la noi în Bistrița e de mai mult timp moartă. De aceea Crăciunul și Anul-Nou au fost foarte monotone, fără nici o convenire socială. Dintre toate sărbătorile Boboteaza ne-a fost una dintre cele mai frumoasă și plăcută, pentru-că în ziua de Bobotează liturgia în biserică gr.-cat. a fost celebrată în prezența unui mare număr de soldați români în frunte cu muzica militară și cu o mulțime de ofițeri.

Așisderea și la biserică gr.-or. liturgia și sfințirea apei s'a celebrat, fiind de față o companie de militari, însă fără muzică.

Reuniunea de cântări ne este desființată (Cum și de cine? Red.) În sărbători a cântat la biserică corul compus din fete și feciori țărani sub conducerea învățătorilor noștri în frunte cu dl Iuliu Chitta.

Referitor la notița publicată în Tribuna și Foaia Poporului nr. 2 din a. c. în cauza propunerii religiounii uceinicilor români dela școala de meseriași săsească din Bistrița, cu regret trebuie să spun, că observările ce le-ați făcut unui

învățător de ai noștri, sânt basate pe adevăr, — și la noi în Bistrița nu numai la anumita școală de meseriași, ci și la gimnasiul săsesc și la școalele civile maghiare, care sânt cercetate de foarte mulți copii și copile române, religiunea se propune cu așa mari scaderi, încât s'a observat, că mulți preoți de pe sate, cari își poartă copiii la numitele școli au fost siliți să și de copiii la religiunea rom.-cat., adică la popiști.

Și aceste toate se pot atribui numai împrejurării, că în Bistrița ne lipsește un capelan, care ar trebui să fie pe lângă parochia gr.-cat. (De ce nu vă adresați consistorului, arătându-i răul? Red.)

În comuna Borgo-Joseni a trăit un Jidan cu numele Scharfstein, care timp de 25—30 ani întru atâta a exploatat comuna aceea curat românească cu tot felul de escrocherii și cămătării, încât mulți locuitori au fost scoși din casele și moșile părintești. În timpul din urmă unui biet țeran pentru o datorie de 2 fl. i-a făcut spese procesuale de 75 fl. Țeranul indignat, în luna Decembrie trecut s'a dus la Jidan în prăvălie și străpungându-l cu cuțitul l'a omorât.

La începutul lunii acesteia un soldat român din regimentul 63 petrecându-și într'o ospetărie jidovească din Bistrița și fiindcă fără de voie a spart un giamb de fereastră, a dat în ceartă cu Jidanul. Acesta fără de veste i-a smuls baionetul din teacă și i-l-a implantat soldatului în burtă, încât la 3 zile a murit în cele mai crâncene dureri. Cu toate acestea și deși un alt soldat a mărturisit la raport, că Jidanul l'a străpuns, totuși autoritățile încă n'au pus mâna pe el și Jidanul afectând umblă cu capul întreg și ridicat fără să aibă habar.

Mitru Urs, fecior de țeran din Bistrița, trăind cu părinții, cari au fost cam aplecați spre beatură, tot cam în ceartă, Duminecă, la 20 l. c. a fost străpuns de tatăl seu cu un cuțit în piept cu așa mare vehemență, încât la moment a rămas mort. Tatăl ucigaș e dat pe mâna justiției. Aceste toate sânt regretabilele urmări ale beaturii spirituoase, spre care cu regret trebuie să spun, și încercatul popor din părțile noastre e foarte aplecat. Dacă inteligența noastră nu va lua măsurile de lipsă spre a abate poporul de pe căile rătăcite, pe cari tot mai mult alunecă, nu va trece nici 2—3 decenii și poporul român mai cu seamă cel dela sate va ajunge la sapă de lemn. În privința aceasta în Bistrița și în ținutul acesta românesc ar fi un bogat teren de activitate.

G. R.

PARTEA ECONOMICĂ.

Îngrijirea vacilor fătate.

Vacile fătate au lipsă de o grijă deosebită, nu numai după fătare, ci chiar și înainte de aceea, ca să nu le apuce actul fătării într-o stare ticăloasă. Înainte de fătare, vacile cu vițel în foale trebuie nutrite cu un nutreț mai bun și ales.

În privința aceasta mai fiecare econom știe, că nutrețul mai mare în paiu, mai rău și mai puțin nutritor, trebuie dat mai la început și în lunile de iarnă, când vacile nu prea născocesc, fie din cauza gerului, fie din cauză, că fiind mai odihnite se dedau și cu un astfel de nutreț, ear' cel mai bun trebuie ținut și dat tocmai atunci, când se apropie actul fătării, precum și după acela.

La iernatul vacilor cu vițel în foale, economul trebuie să fie cu deosebită grijă și la așezarea acelor în grajd, astfel ca acelea să fie de o parte, ear' celelalte de altă parte, pentru-că cele cu vițel în foale trebuie nutrite cu un nutreț mai bun și mai ales, după-cum am zis și mai sus.

Dacă se nutresc și vacile cu vițel în foale cu un nutreț mai rău și mai lung în paiu, atunci capătă așa numitul »foale de paie«, care le trage mult cătră pământ și în anumite cazuri pot să producă chiar și lăpădatul vițelilor. Aceasta trebuie să se înțeleagă așa, că fiind nutrețul numit foarte voluminos (mare) și puțin nutritor, vitele trebuie să consume foarte mult din acela, ca să-și poată stîmpăra foamea, ca și omul când se nutrește cu bucate de post.

Dar' prin o îndopare prea peste măsură cu un astfel de nutreț, se lărgesc și lungesc din seamă afară organele mistuitoare, cari prin aceea ocupă un volum (loc) tot mai mare în foalele vacilor. De aceea apoi și vedem, că vacile nutrite numai cu paie și coceni de regulă sînt foarte folticoase. A nutri vacile cu vițel în foale numai cu paie și coceni, nu este cu scop, precum nu este cu scop nici aceea, ca acelea să se nutrească numai cu grăunțe, urluială sau lătură. Ca în toate, așa și în privința aceasta trebuie ținută calea de mijloc, și anume: o mîncare de paie sau coceni, a doua mîncare de fîn, ear' după adăpat o mîncare de napi cu pleavă, ovės sau urluială.

Pentru a ușura încâtva nutrirea vacilor și cu nutreț mai mare în paiu, s'au introdus în cele mai multe economii în timpul din urmă anumite mașini pentru tăiatul aceluia. Tăiatul nutrețului pentru vaci, ca și pentru celelalte vite rumegătoare, nu trebuie să se facă mărunt de tot, de oare-ce în starea aceasta nu se poate rumega și astfel vitele se pot umfla sau altcum bolnăvi de acela. Cel mult dacă acela se taie pe câte două sau trei locuri.

De mare însemnătate la nutrirea vacilor este amestecarea nutrețului. Prin aceasta vom a înțelege amestecarea fînului mai rău, sau a paielor, cu altui fîn mai bun sau cu otavă. Amestecarea se face după împrejurări, în părți egale sau și neegale. Dacă cutare nutreț este prea mare în paiu,

atunci acela se taie mai întăiu și numai după aceea se amestecă.

Între nutrețurile de paie întăietate se cuvine paielor de ovės, de mălaiu și de orz. Cele de grâu și săcară încă se pot întrebuința ca nutreț, dar' numai ca mestecătură cu fîn sau otavă. Între nutrețurile de pleavă de-aseenea se cuvine întăietate plevelor de ovės, cari cu deosebire în stare proaspătă sînt foarte nutritoare pentru vacile fătate. Cele de grâu, fiind mai aspre, se întrebuințează mai cu seamă opărite și amestecate cu napi de nutreț și urluială.

Pentru vacile cu vițel în foale, economul trebuie să fie cu deosebită grijă și în privința alegerii nutrețului, și anume: ca acesta să nu fie înoroit, muced sau amestecat cu cuiburi de șoareci, căci în asemenea cazuri ușor pot să lăpede vițelul. Vițelul îl mai pot lăpeda și atunci, dacă rîvnesc la alte vite când mîncă, dacă sar peste pălanuri sau garduri mai înalte, dacă beau apă prea rece, dacă se nutresc cu nutreț prea rău ș. a.

Peste tot vacile cu vițel ca și celelalte vite, trebuie nutrite de câte trei ori pe zi: dimineața, la amiază și seara. Cu prilejul nutritului totdeauna trebuie dat mai întăiu nutrețul cel mai mare și mai puțin nutritor și numai după-ce l'au mîncat pe acela, li se dă de cel mai bun. După fiecare nutriție ieslea trebuie curățită și numai după-ce s'a făcut aceasta să se pună în ea nutrețul cel proaspăt.

Vacile cu vițel în foale poartă până la fătare câte 9 luni sau 270 de zile. Bine lucră acei economi, cari întrebă pe păstori despre gonitul vacilor și apoi timpul acela 'și-l însemnează pe foaia cea albă a unui călindar sau pe altă hîrtie, ca să poată și hotărî timpul fătării și ca atunci să poată alege vaca, care se gată de fătare, dintre celelalte vite, cari ar pute să calce, lovească sau chiar să omoare într'alt fel vițelul fătare.

La vacile mai tinere durerile fătării se arată mai de timpuriu, ca la cele bătrâne. Semnele ce se arată la vaci când au să fete sînt următoarele:

Vaca începe a fi neodihnită, se culcă și se scoală adese-ori, se uită adese-ori cătră pantece, ridică coada și se urinează adese-ori. Starea aceasta nu ține decît câteva ore, în sfîrșit se arată o beșică la prihod (părțile genitale), după spargerea căreia se ivesc întăiu unghiile picioarelor dinainte, pe care e așezat capul și pe urmă ese trupul întreg al vițelului. Buricul se rupe îndeobște atunci, când se scoală vaca de jos, ear' soartea (placenta) o lăpedă vaca la câteva ore după actul fătării. Până-când vaca nu lăpedă stratul sau soartea, nu trebuie adăpată, căci prin adăpat se umflă stratul și aceea poate să piară.

După-ce vaca a fătare în modul acesta, vițelul se trage din propriul său instinct cătră ugerul aceleia. Dacă însă e prea slab, atunci omul trebuie să-i vină într'ajutor și să-l conducă și susțină la supt. După-ce vițelul s'a aplecat odată la supt, se așează pe niște paie curate dinaintea vacii, se presară cu puțină sare măruntă, ca aceea să-l lingă și îndrăgostească.

La cas, când vaca nu poate feta așa ușor, după-cum am arătat mai sus, atunci îi încălzim ceva lătură, sau îi dăm un pătrar de vin în două de apă în decurs de o oră. Când nici după aceasta nu poate feta, chemăm un om mai pricepător, de cari se află mai în tot satul, sau un veterinar, care va ave să caute starea vițelului din vacă.

Într'un asemenea cas, vaca se leagă de toate picioarele și astfel se pune jos pe spate, după aceea se introduce cu mîna prin prihod o sfoară cu ajutorul căreia se leagă și trage vițelul afară. Vacile cari se primejduesc odată la fătare, e bine ca să se vîndă sau îngrășe, de oare-ce la o nouă fătare se poate repeți primejdia de mai nainte.

Mult contribuie la îngreunatul fătării și vițelii cu capul prea mare. De aceea la cumpăratul taurilor trebuie să se bage bine de seamă, ca aceia să nu fie cu capul prea mare.

Pentru a ne pute convinge, dacă cutare sau cutare vacă, are vițel în foale sau nu, după adăpat o prindem și apăsăm cu o mîna la uger, ear' cu cealaltă în flămînzarea dreaptă. Dacă are vițel, acesta în urma acelei apăsări va face o mișcare ușoară, pe care o putem bine simți, în cazul contrar nu se simte nici un fel de mișcare.

Laptele, care vine mai întăiu în uger, după fătare se numește curastă (colastră). Aceasta este de mare însemnătate pentru vițel, de oare-ce prin suptul aceleia, li-se curăță mațele de balegile răsinoase, ce se află în acelea, cari dacă nu s'ar curăți ar pute deveni primejdiase pentru ei. Ioan Georgescu.

Clădiri economice.

II.

Economul cel harnic și cu prindere bună se cunoaște de pe clădirile economice, ce le are și de pe rîndueala, ce ține într'însele. De departe îi vezi casa, grajdul, șura și altele. Oamenii nostri făceau mai de mult toate clădirile deosebite, aci era casa, mai încolo poiata, de altă parte șura și altele. Dar' în timpul din urmă au prins a 'și-le aduna mai la oaltă, și aceasta din cauză, că grădinile se tot strîmtează. Așa vedem în unele părți, că de casă e legată șura și de șură grajdul, ear' în grajd sînt anumite închizături pentru porci și sub coperișul grajdului și legat cu grajdul este cotețul găinilor, ear' sub el cotețul porcilor de îngrășat (cocina). Adecă, pe unele locuri sînt mai toate clădirile unui gospodar sub un singur acoperiș mare de șindilă.

Acest metod de a clădi își are partea bună și partea rea: partea bună este, că cuprindem cu clădirile loc mai puțin, vine mai ieftim încâtva facerea lor și cu o singură privire le vedem pe toate; ear' partea rea este, că la cas de un foc mare — feri Doamne — nu scăpăm cu nimic, toate se fac scrum odată, nimic nu putem scoate.

Drept aceea, cît numai putem, între casă și celelalte clădiri să rămână loc lărguț, pe care punem fântăna, ca la un cas de foc să putem băga în ea țevă unei tulumbe de improșcat apă și așa să putem scăpa barem unele clădiri.

Altcum curtea largă-i bună și pentru că în ea putem ținea mai multe galițe, se poate ținea mai curată, au în ea mai mult loc de alergat viței și purceii, putem înturna carțile mai cu înlesnire, au în ea loc mai multe lemne de foc colo iarna, când mai numai de adusul lemnelor stăm. Deci curtea trebuie lăsată largă și celelalte clădiri depărtate de casă. — Sub un coperiș se pot pune următoarele clădiri și adevă în rîndul acestora:

șopru de fîn	șura	grajd	coteț pentru galițe
			coteț de porci

Aceste sînt bune la olaltă, că pe astă cale nu perdem nimic din nutreț. Când venim de pe cîmp întrăm cu carul încărcat în șură, din el aruncăm nutrețul după-cum chibzuim: în podul grajdului, pe podlac deasupra șurii ori în șopron.

Nutrețul, care știm că-l vom folosi mai de vreme, ni-l vom pune mai de-a îndemână, eară cel de plugărit, îl vom pune la un loc unde se nu umblăm pînă pe timpul plugăritului. Avînd astfel întocmite clădirile, se cruță mult nutreț, că: la descărcat, cade în șură pe sbicit, ce cade, de unde îl adunăm fără balegi de vită și fără grinze rele; sub scut fiind nutrețul, nu perdem nici un paiu din el, că nu-l strică ploile la vîrf și la podină, ca în claie; afară de aceea ori pe vreme bună, ori pe vreme rea, vitele capătă nutrețul tot sbicit; avînd întocmirile, așa e mai cu spor și descărcarea carilor și putem folosi la ea și copilandri, cari nu sînt încă măiestri în clădirea clărilor. Din aceste motive se recomandă acest fel de clădiri la olaltă.

Șopru sau fîrtaiul pentru nutreț trebuie să fie larg, ca în el să putem pune tot fînul, trifoiul, lucerna și măzărîchea ce o producem. Pe podul grajdului vor avea loc otăvurile, pe podlac deasupra șurii, fînul cel mai bun ce-l ținem pentru timpul plugăritului.

Șura e bine să fie cât de largă, dacă se poate să încapă în ea și cară încărcate cu fîn ori cu grâu. Că de multe-ori căratul fînului și al grăului

se întîmplă printre ploi, astfel că încărcăm pe vreme bună și de abia am ajuns cu carțile acasă, și prinde a cura ca din cofă. Atunci, de nu avem unde le scuti, ni-se face gunoiu fînul uscat gata și adus acasă. Ba de plouă câteva zile sîntem siliți a-l duce afară din sat și a-l arunca jos, ca să nu se aprindă pe car.

Șura-i bună să fie largă și pentru îmblătutul grânelor și pentru desfăcutul cucuruzului. Că dacă-i ea mare, poți face aceste lucruri pe ori-ce vreme, pe vreme bună ori rea.

Grajdul să fie destul de larg și de înalt, ca vitele să aibă loc destul și aer destul. Nimic mai neplăcut decât un grajd scurt, cu deosebire pe timpul fătării vacilor. Grajdul trebuie podit cu podele tari de lemn, ear' sub podele să fie canal (șanț) pe unde să se scurgă pișalul și de unde să meargă singur în gunoier. Ca să nu se jilăvească de aborul vitelor nutrețul pus pe podul grajdului, podul trebuie bine și grosuț lipit cu lut, baremi de 2 degete. Păreții grajdului — ori de ce ar fi ei — trebuie lipiți bine pe din lăuntru și pe din afară și cu deosebire pe din lăuntru trebuie văruiți barem odată în an. Varul omoară oule multor insecte, ce s'au incubat prin păreți și nimicesc și germenii unor boale, ce ar fi intrat în ei dela vre-o vită bolnavă. — Ușa grajdului și o ferestruce ce e deasupra ei e bine să fie de cătră soare, că atunci putem mai bine aerisi grajdul, când cere trebuința.

Lipit de grajd stă cotețul porcilor ear' deasupra lui cotețul găinilor. Ar zice cineva, că acesta nu e bine acolo, de oare-ce porcii s'ar umplea de păduchi de găină. Dar' nu-i așa, că doară cotețul găinilor vine lipit bine ca de un lat de mână de gros. Vara punem pe jos năsip ear' iarna pleavă în toată săptămîna odată. Ear' când punem pleavă ori năsip proaspăt, pe cel vechiu îl aruncăm pe gunoiu dimpreună cu găinaful.

În păretele grajdului este o ușiță provăzută cu grătare. Ușița aceea rămîne deschisă peste iarnă, ca să intre căldură la găini, că atunci vor fi mai ouătoare și nu le va trebui nici hrană

dovi plin de bucurie se grăbi să ridice covata, ca să se vadă că dl Christos nu a spus adevărul. Dar' ce să vezi, Jidovii toți înlemniră; de sub covată în loc de femeie eși o scroafă. Dl Christos ca să pedepsească pe Jidovi pentru necredința lor și pentru gândurile lor păcătoase, făcu pe femeia de sub covată în o scroafă. Și de atunci Jidovii nu mai vreau să mai mănânce carne de porc, căci porcul e făcut din Jidov.

Vicus.

GLUME.

— Cine e, mă rog, domnul ăla cu pantaloni scurți și cu șapcă?

— Este profesor la școala de velocipedie.

— Înțeleg: este, cum s'ar spune, un velocipedagog!

asa multă. După-ce înceată frigul, ușița aceea se va închide.

Din dărătul cotețului de porci este gunoierul, care e săpat în pămînt ca de 1/2—1 metru. Gunoiul din grajd îl aruncăm în gunoier prin o ușiță anume lăsată spre acel scop. Gunoiul porcilor și al găinilor asemenea îl aruncăm acolo, precum și ori-ce gunoaie se mai fac prin casă și prin curte. Aci n'ar strica să vorbim și despre eșitori.

Eșitorile sînt de tot trebuincioase în ograda fiecărui om. Că ce este mai uricios decât a vedea pe după casă și pe după șură și prin grădină tot necurătenie, tot balegă de om? Și ori rușine ori ba, — pe la cei mai mulți din economii nostri vedem că-i așa. Fiecare se pune și-și împlinește lipsele trupești unde-l apucă. Dar' nu e bine așa. De o parte e lucru rușinos a se goli omul în vederea lumii, de altă parte ne facem pagubă mare prin aceea. Că gunoiul de om (escrimentele), este gunoiul cel mai scump. De aceea oamenii cu bună chibzuială au eșitori, unde se adună gunoiul omenesc și de unde în fiecare iarnă se cară pe lucernă ori pe alte fînațe. Ba viilor este cel mai prețuit gunoiu. Oamenii nostri spun, că e greșos și e spurcat. Să zicem că e așa, dar' oare alte bălegare sînt mai curate? Și eată le adunăm și le cărăm pe locuri și folos avem.

Așa ar trebui să facem și cu gunoiul oamenilor; să-l ducem pe loc și să-l băgăm sub brazdă ori să-l împrăștiem subțirel pe fînațe și să vedem atunci ce fîn mult și bun vom face.

Eșitorile trebuie făcute în apropierea gunoierului, ca din ele să curgă gunoiul în gunoier și să se amestece cu celalalt gunoiu. Pe de laturi trebuie să fie cu păreți de scândură, ear' în lăuntru cu o ladă, coperișul căreia are o gaură pe care ne punem. Din lada aceea gunoiul să se poată scurge pe gunoier. Făcînd așa, gunoiul cel bun nu va face nimărui greață, ci ne va aduce folos că-l vom împrăști pe locuri dimpreună cu alte gunoaie. Eșitorile să aibă uși care să se poată închide bine.

Clădiri economice mai sînt grăna-rul și coșerul (coșteiu). Unii fac grăna-rele de bărne ori de scânduri, și sub ele fac celarul (pivnița). Nu sînt rele astfel de grănare într'atîta, că în ele au bucatele tot mereu aer proaspăt, care intră și iasă prin crepăturile dintre bărne ori scânduri. Au însă o scădere: sînt espuse focului mai tare decât grăna-rele făcute din peatră și cărămidă, ba și decât cele făcute din grădele și lipite cu var gros. Altcum, în cas de nenorocire, și acestea ard, deși nu atît de repede.

Coșarele le fac oamenii nostri din grădele ori din lături. Și unele și altele sînt bune. În ele stă cucuruzul mult mai bine decât pe podurile caselor și se uscă mai frumos. Afară de aceea, cucuruzul pus gros pe podul casei, îngreună tare casa, ear' el se mucezește mai ușor decât în coșare, unde străbat prin el razele soarelui și vîntul. Afară de aceea cucuruzul pus pe podul casei, de multe-ori, se afumă într'atîta, de ustură mălaiul ori mămăliga din el. De clădirile bunului econom se țin și gardurile, care sînt de atîta însem-

De ce nu mănâncă Jidovii carne de porc.

Cică dl Christos pe când umbla pe pămînt să vestească la toate neamurile cuvîntul dumnezeesc, a ajuns odată în un sat jidovesc. Eară Jidovii aveau mînie pe el și căutau în tot chipul să-l facă de minciună și să-l omoare. Au zind Jidovii că dl Christos intră în sat, pusu-s'au la sfat, că ce să facă să-l prindă cu minciuna. După multă vorbă s'au înțeles să pună sub o covată o Jidovoaică. Și au făcut așa și au chemat pe dl Christos și i-au zis lui: Spune-ne nouă de ești fiul lui Dumnezeu, ce este ascuns sub covată? Și Jidovii se uita la el bucurându-se în inimile lor, că nu va ști.

— Sub covată ași ascuns o scroafă, — le zise dl Christos. Unul dintre Ji-

nătate, cât a eșit chiar proverbul: »gard bun, vecin bun«. Până acum s'a pus mai puțin preț pe garduri. Dar' acum, din ce se înmulțesc pomăriile, din ce se simte tot mai tare lipsa gardurilor. Din pricina unei strungi din gard, pe care a intrat un porc, un vițel, ori vre-un copil nepriceput, s'au întâmplat neînțelegeri, gâlceve și chiar procese. De aceea un bun econom nu-și lasă grădina nefrădită. Gardul îl facem după-cum ni-e starea și după-cum e ținutul în care trăim: de nuiiele, de scânduri ori chiar de zid. Din toate însă ar fi cele mai bune și mai frumoase gardurile vii, care adevărat se fac din tufe de spini, măceși, porumbei și altele.

Un an din istoria unui grănar.

Doctat, în 22 Ianuarie 1901.

Dacă s'ar fi aflat dintre plugarii nostri și alții, cari s'au folosit de statutele pentru »grănariu« publicate în anul trecut în prețuita »Foaia Poporului« mult am dori, ca spre indemnul și al altora, — să-și dea rapoarte în public despre rezultatul lucrării lor — între marginile acelor statute. —

Noi tot aceasta ținută avându-o, ne rugăm, dacă credeți a fi folositor pentru cetitorii mult iubitei noastre foi, — să binevoiti a publica și raportul ce vi-l facem despre darea socotelei întâmplată în 19 l. c. cu privire la sporul făcut în anul 1900 la grănariul nostru. —

Sîntem deja membrii la acela 174 înși. Tacsele anuale incurg foarte regulat. Astăzi, abia, după doi ani dela înființare, avem un capital în metr. de curuz 865.

Acest spor nu se datorește mult %,-lor — cari într'adevăr sporind nici nu se iau — pentru-că dela grănar se împrumută membrii primăvara cu bucate în prețul cum aceea se vînd în piața cea mai deaproape cu terminul de plătire la toamnă, când cu suma incursă, fiind atunci bucatele lesne de-a rîndul, s'a cumpărat ear' aproape indoita sumă de metrete.

Așa oamenii de-a rîndul lipsiți primăvara, află o binecuvîntare că și-au înființat acest grănar, pentru-că acum nu se îngloada în datorii pentru bucate la cămătari, cărora pe lângă prețul esagerat își mai vindeau și lucrul de peste vară, făcându-le tot după două metr. câte o zi de lucru pentru așteptarea prețului lor. Astăzi se folosesc dela grănarul lor și încă fără ceva procente, singur cu îndatorirea de a fi plătitori, despre ce noi nice nu ne plîngem, neavînd pînă aici nici un cas de proces pentru neplătire.

O de ar înțelege cât mai curînd plugarii nostri cât bine și ușurătate le poate aduce lor atari grănare. Batăr de le-ar înființa fără amănare toate comunele.

Domnii preoți și învățători pună-se pe lucru. Nici noi la început nu ne prea însuflețiam, acum însă nădăjduim mult dela aceasta însoțire.

În adunarea noastră generală ținută în ziua sîsnumită s'a mai luat un conclud foarte salutar și anume: Toți membrii s'au obligat ca pe viitor, la orice cas de moarte, în locul crucerului ce este în datină a-l da ca pomana fiecărui

din cei de față să dea la fondul »Grănarului« de mort sub 10 ani 1 coroană, ear' de cel peste 10 ani 2 coroane.

Această datină, ce se practică în tot jurul ce folosea aduce, din praxă știu: băieții cari sînt cei mai mulți acolo la mormînt cu crucerul primit aleargă la bolta, care în cele mai multe sate e a Jidanului, și îi dau pe bomboane, alții pe țigări. De aci încolo folosind acel crucer în scopul arătat va fi adevărată pomana și sporind capitalul la »Grănariu« vor zice următorii nostri: D-zeu erte păcatele celor ce au făcut începutul.

Dar' apoi câte datini nu mai sînt în poporul nostru, cu care spesează mult fără nici un scop, pe cari îndreptându-le și întrebunțându-le spre binele lor, ar ajunge departe...

Indemnați-vă și alții și urmați-ne.

Mateiu Crăciun.

Prăsirea găștelor.

Prăsirea găștelor ne aduce folos în-treit; anume prin carnea, unsoarea, penele și în multe locuri și prin valorisarea ficatului.

Ca să poată ajunge gâsca mărimea recerută, are înainte de toate lipsă de mult loc, spre a se pute mișca și desvolta. În timpul mai nou, în urma comasărilor, împărțindu-se pășunile comune, nu mai putem ține și prăsi găștele în măsură așa de mare, ca pînă acum, căci pe fînatele și pășunile cultivate pentru vite nu putem mîna găștele, fiindcă acele murdăresc iarbă prea tare, ear' gînașul lor fluid arde verdeța. Se pot însă întrebunța pe seama lor locuri deșarte, unde crește iarbă puțină și unde găștele, ne fiind alegătoare, pe lângă ceva nutreț, se pot și preumbla în aer liber, care le este foarte priincios.

Mulți sînt de părerea greșită, cumcă găștele se pot prăsi numai lângă riuri. Este adevărat, cumcă găștele crescute și ținute lângă riuri se desvoaltă mai bine, dară și în alte locuri se pot ține cu succes, se aibă numai loc de preumblare în aer liber și verdeță.

Găștele au pene de tot albe, aibe amestecate cu sure sau de tot sure; peste tot luând cele albe sînt mai căutate.

Timpul de ouat se începe în lunile lui Ianuarie și Februarie. O gâscă ouă 12-20, ba și mai multe ouă, de regulă tot a doua zi; ouăle se scot din cuib și se așează într'un loc scutit de gheț, pînă când se pregătește gâsca de clocit.

Este destul, dacă lângă un gâscan ținem 6-8 găște. Dacă vrem, ca toate ouăle să fie bune de clocit, trebuie la câte 4 găște câte un gâscan.

La clocire întrebunțăm găște de 2 ani; cuibul are să fie întocmit pe pămînt într'un loc liniștit, uscat, unde se pun într'un cuib sub cloșcă cel mult 13 ouă, fiindcă în luna lui Faur este încă frig; în cas, când ar ave cloșca sub sine mai multe ouă, se poate întâmpla, ca să nu fie toate bine acoperite, când apoi acele ar rămînea sterpe. Lângă cuib avem să așezăm nutrețul, ceva verdeță și apă de beut, când apoi părăsind gâsca în toate zilele odată cuibul, să le afe toate cele de lipsă în apropiere lângă ea.

Puii de gâscă iasă din ou de regulă în 27 zile. Dacă unii ar întârzia cu eși-

rea, atunci cei eșiți se așează într'o corfiță căptușită cu lăna și se țin în ea într'un loc călduț, pînă-când ese toți.

Puii de gâscă n'au să capete de mîncare în cele dintăiu 24 ore. După trecerea acestui timp le dăm ouă ferte tare foarte mărunțite și mestecate cu urzică tot mărunt tăiată, punîndu-se înaintea lor un vas lat cu apă curată, ca găștele cele bătrâne să nu-l poată răsturna. Fiind nutrîmîntul de ouă foarte scump, le putem da după vre-o câteva zile un aluat de făină de orz, tărîță, bucăți de pîne, care este a să mesteca totdeauna cu urzică sau alte verdețuri mărunțite. Aluatul acesta mărunțit se frămîntă cu lapte și li-se dă în toate zilele mai de multe-ori.

Dacă concede temperatura, puii după 8-14 zile să mîna cu găștele bătrâne la pășune, dară totdeauna numai după zbicirea rouei, căci aceasta le este totdeauna spre stricăciune. Mai tîrziu putem da puilor un nutreț mai simplu cum sînt bună-oară crumpene sfărmate și amestecate cu tărîțe, luțernă fragedă, curechiu nemțesc (chil) sau alte verdețuri dumicate. Putem da și napi și alte rădăcini, acestea să fie însă mărunt tăiate, căci fiind puii de tot lacomi ușor se pot îneca cu ele. Gâscoiul pe-trece familia sa totdeauna în preumblările ei, când apoi o apără în contra atacurilor oamenilor și ale animalelor.

La găște este foarte greu, de a cunoaște cu siguranță neamul. Pe gâscoiul îl putem mai ușor cunoaște după grumazii mai lungi și vocea mai puternică, la găște mai bătrâne, deosebi la cele ouătoare, să lasă foalele în jos.

Găștele ajung o etate mare, de multe-ori se află găște și de 25 ani, care mai produc ouă.

Peste tot luând găștele sînt foarte rar supuse boalelor, afară de boalele molipsitoare.

Dacă n'au locuințe curate și îngrijire bună, și găștele pot căpeta insecte.

Buruienile cucuta și măsălarîța causează și găștelor paviște.

De multe-ori se ivesc și casuri de ameteți, ceea ce putem cunoaște, când se tot învîrtesc. În contra acestei boale ne ajutăm cu un cuțitaș bine ascuțit, cu care tăiem vîna cea groasă, care se arată între degete ca eșită din piele.

Reghinul.

Raportul general

al comitetului central

al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului«, pe anul 1899.

(Urmare).

Alătura de dame în ajutor ne-au mai stat, parte ținînd inspectia în salele esposiției, parte la cassă, domnii Teodor Orlea, Vincetișu Orășan și Baptist Boiu, funcționari consistoriali, Vasile C. Osvadă, administratorul »Tipografiei«, și elevii din secțiunea pedagogică a seminarului »Andreian«: d-nii Vasile Mateiu, Ioan Pavel, Septimiu Popa și Nicolae Vasu.

Suprainspectiunea la esposiție o a avut: presidentul D. Comșa, v-pres.: Dr. D. P. Barcianu, secretarul Victor Tordășianu, membrii din comitet: Pan-

taleon Lucuța, Dr. Petru Șpan, Dr. I. Stroia, Romul Simu și Emil Verzariu.

La decorațiuni bun serviciu ne-au făcut firmele comerciale Petru Nedelcovici, Josef Goldstein, Rezső Krasowsky și Teodor Popescu, cari cu multă prevenire ne-au pus la dispoziție diferite covoare neapărate la decorațiuni.

Încât privește însași expoziția, ea s'a deschis în mod sârbătoresc Duminică, în 22, la orele 12 din zi prin președintele nostru, asistat de întreg comitetul și damele amintite. La acest act sârbătoresc între marele număr de asistenți au participat și I. P. S. Sa dl Ioan Mețianu, arhiiep. și metr., Ilustritatea Sa dl G. Thalmann, comite-supr., Il. S. Păr. vicar Dr. Il. Pușcariu, primarul orașului Iosif Drotleff și alții.

Raportul juriului, alăturat sub II. și datorit colegului nostru *Ioan Chirca*, ne luăm voe a-l întregi cu următoarele date: expoziția a avut 304 esponenți, dintre cari numai 14 cu locuința afară de comitatul nostru. Ea a fost cercetată de 3777 persoane. La invitarea noastră, adresată către 50 *direcțiuni școlare*, au participat la expoziție corporativ și sub conducerea învățătorilor respectivi: elevii școlii capitale din *Seliște* (150), ai școlii capitale din *Rășinari* (150), ai școlii populare din *Șura-mare* (52), elevii școlii de aplicație de pe lângă seminarul *Andreian* (56), elevii școlii populare din *Suburbiul-de-jos* (50), *Suburbiul Iosefin* (43), din *Gurariului* (55), din *Veștem* (25), *Aciliu* (90), *Boița* (23), *Orlat* (58), *Gusterița* etc., apoi corpul profesoral în fruntea elevilor școlii *Asociațiunii*; a *Reuniunii femeilor române* din Sibiu și elevele *mănăstirilor de călugărițe din loc*; elevii *gimnasiilor de stat* și ai celui *evangelic*, ai seminarului *Andreian*; membrii *Reuniunii învățătorilor din districtul Sibiu* etc., etc. Elevilor de școală pe lângă, că li-s'au lăsat aproape la toți intrare liberă la expoziție, li-s'au ținut și prelegeri asupra poamelor și obiectelor espuse.

Prin toate acestea, pe lângă că s'a servit cauza economilor nostri peste tot și s'a ridicat vaza noastră, dar' am făcut, așa credem, un bun și de neprețuit serviciu și educațiunii tinerimii noastre.

La expoziție s'au încassat:

a) din bilete de intrare	fl. 224.07
b) pe poamele etc., din expoziție vândute	„ 55.31
c) Venitul curat al bufetului, organizat de d-șoare	„ 33.65

În total deci fl. 313.03
Spesele efective ale expoziției „ 218.95
Au ramas profit curat fl. 94.08

Premii s'au distribuit în valoare de fl. 115.— din cari fl. 100.— dela înaltul minister; fl. 5.— dăruți de dl avocat Dr. *Amos Frâncu*, cari s'au dat corpului învățătoresc din *Seliște* drept recompensă pentru ostenețele aduse în scopul colectării poamelor espuse de *Selișteni* și fl. 8.— dăruți de următorii membrii din comitet, și anume:

Dem. Comșa, pres. fl. 2.—, Dr. D. P. Barcianu, v.-pres. fl. 1.—, Vic. Tordășianu, secretar fl. 1.—, Petru Cioara, casar fl. 1.—, membrii din comitet, d-nii: Pant. Lucuța fl. 1.—, Dr. I. Stroia fl. 1.—,

și Romul Simu fl. 1.—, din cari, complecți cu fl. 2.— din venitele expoziției, s'a format un premiu de fl. 10.— decernat esponentului Ioan Chirca din *Seliște* pentru cea mai frumoasă și mai bogată colecțiune de poame.

Aproape toți esponenții au fost distinși cu diplome de recunoștință.

Încheierea festivă a expoziției și distribuția premiilor s'a făcut Duminică (29 Octomvrie) la orele 11 din zi, în prezența întreg publicului român și mulți străini din loc și și mai mulți țărani din comunele din comitat. Președintele prin o cuvântare acomodată mulțumind atât aranjierilor cât și esponenților și visitorilor — declară expoziția de închisă cu adaosul însă, că la dorința generală, expoziția rămâne deschisă pentru visitori până la orele 7 seara.

Luni, în 30 Oct. n. c., la orele 10 din zi, obiectele espuse și dăruite aproape de toți esponenții, s'au vândut pe calea licitațiunii publice. Din această vânzare a încurs suma de fl. 55.31.

Din venitul curat al expoziției, apoi din premiile cedate de esponenți, cum și din sumele dăruite de unele institute de bani s'a pus basă *fondului de premii al expozițiilor*, la care au încurs următoarele sume:

1. Institutul de credit »Auraria« din Abrud fl. 20.—;
2. Institutul de credit »Bistrițana« din Bistrița fl. 10.—;
3. Institutul de credit »Oraviciana« din Oravița fl. 5.—;
4. Institutul de credit »Sebeșana« din Sebeșul-săs. fl. 10.—;
5. Cassa de păstrare din *Seliște* fl. 10.—;
6. Instit. »Arieșana« din Turda fl. 2.50;
7. Cassa de păstrare »Fortuna« din Rodna-veche fl. 3.—;
8. Premiul dăruit de Ioan Popescu, propr., Sibiel fl. 4.—;
8. Premiul dăruit de d-na Const. Barcianu din *Rășinari* fl. 2.50;
10. Vasile Bratu din Armeni fl. —.50;
11. Premiul dăruit de Avram Acilinescu, not. în Galiș fl. 2.—;
12. Premiul dăruit de Ioan de Preda, adv. fl. 3.—;
13. Premiul dăruit de Ioan Muleș, ec, Aciliu fl. 2.50;
14. Premiul dăruit de Ioan Maxim, propr., Avrig fl. 1.50;
15. Premiul dăruit de Bucur Dancăș, propr. *Rășinari* fl. 2.—;
16. Premiul dăruit de Coman Hămbășan, dir., *Rășinari* fl. 1.—;
17. Premiul dăruit de Ioan Droc, prot., *Mercurea* fl. 2.50;
18. Premiul dăruit de Toma Măhăra, inv., *Săcădate* fl. 1.—;
19. Premiul dăruit de Stefan Milea, notar emer., *Tilișca* fl. 4.—;
20. Premiul dăruit de Petru Iuga, adm. prot., *Tilișca* fl. 1.50;
21. Premiul dăruit de Valer Popovici, par., Sibiel fl. 3.—;
22. Premiul dăruit de Constantin Bucșan, econ., Sibiel fl. 1.50;
23. Premiul dăruit de Eremie Dancăș, econ., *Rășinari* fl. 3.—;
24. Premiul dăruit de Danil Stroia, econ., *Mercurea* fl. 2.50;
25. Premiul dăruit de George Dănilă, dir. școlii, *Racovița* fl. 1.50;
26. Premiul dăruit de Nicolae Bosdogan, econ., *Veștem* fl. 1.—;
27. Premiul dăruit de Ieronim Mardăn, inv., *Gurariului* fl. 1.—;
28. Premiul dăruit de Alexă Pânzariu, econom, *Ilimbav*, fl. 1.—;
29. Premiul dăruit de Ioan Muntean, econom *Seliște* fl. 1.—;
30. Premiul dăruit de I. V. Popa, econom, *Seliște* fl. 1.—;
31. Premiul dăruit de Demetriu Tâmpănar,

econom, *Seliște* fl. 1.—; 32. Din venitele expoziției fl. 104.50; 33. Interesele capitalizate fl. 3.06. Suma totală și totodată starea fondului: fl. 213.56.

La acest fond se vor adăoge eventualele contribuiri benevole cum și venitul curat al expozițiilor, ce Reuniunea le va mai aranja. (Va urma).

Știri economice.

Căile ferate ungare. Dela căile ferate au încassat statul în anul 1900 197½ milioane coroane, cea mai mare sumă, ce s'au obținut vre-odată.

Adăpatul viteilor transportate pe tren. Ministrul de comunicațiune a dispus, ca vitele transportate cu trenul să fie numai odată adăpate în 24 ore.

Noua lege de mine. Proiectul noiei legi de mine (băișaguri) e aproape gata și în curând va fi prezentat dietei.

Statistică agrară. Din întreagă suprafața Ungariei agrii ocupă 41.49%; pădurile 27.19%; pășunile 13.16%; fânețele 10.24%.— Viile cultivate ocupă 387.730 jug. cat. ear' 190.763 jug. cat. sunt vii părăsite ori pustiite. — Proprietățile cu circulațiune restrinse (moși fundamentale de fideicomis, bisericesti, etc.) sunt de 19,379 951 jug. cat. din cari în *Croația-Slavonia* 2,392.500 jug. cat., ear' în *Ungaria proprie* 16,381.451 jug. cat.

Esportul de rimători din România. Guvernul austriac a deschis granițele pentru esportul de rimători din România numai pentru Viena și pentru unele societăți de măcelari, patru la număr, cari au abatorii sistematice pentru tăiere.

Esport de cai. De când au început războiul cu Burii, Englezii au cumpărat din Ungaria pentru armata lor 11.717 cai.

Târguri redeschise. Ministrul de comerț a permis, că în comunele *Cincumare*, *Rechișdorf*, *Hundrubechiu* și *Hașfalău* să se țina de nou târguri de vite.

Cai militari pentru privați. La 1 Martie n. a. c. se vor da în Sibiu 57 de cai de ai reg. 2 de husari pentru folosire la privați. Doritorii să-și adreseze rugărilor la cancelaria cadrului de întregire până la 20 Februarie a. c. către comanda reg. 2 de husari, alăturând și un certificat de avere.

Mandate telegrafice internaționale se vor primi dela 1 Februarie a. c. la toate oficiile postale împreunate cu oficiu telegrafic de stat, unde se vor plăti și sumele trimise din străinătate.

AVIS. Încunoștiințăm pe toți, cari reclamă numerii perduți la postă, că din nr-ii 1 și 2 ai „Foi Poporului“ nu mai avem esemplare.

Logodnă. Dl Valeriu Giurgiu, candidatul de preot gr.-cat. s'a fidanțat cu gentila d-șoară Victoria Constanța Popoviciu, fiica dlui protopresbiter gr.-cat. din Lugej, dl George Popoviciu. Felicitările noastre!

Cununie. D-șoara Felicia Beleş, fiica dlui Ioan Beleş, notar public reg. în Arad, se va cununa cu dl Dr. Ștefan Rosvány, avocat. Cununia se va celebra în biserică gr.-or. română din Arad la 3/16 Februarie.

— Din Bacău ni-se anunță cununia d-șoarei Adela Jurașcu cu dl Victor Nasta.

— D-nul Demetriu Ban, învățător și Ana Voinea, invită la sărbătoarea cununiei lor, care se va ține Duminecă, în 3 Februarie st. n. a. c., în biserică gr.-cat. din Cergăul-mare, la orele 3 p. m.

— Domnul Valeriu Ionescu, învățător în Ciuta, fiul părintelui Nicolae Ionescu din Iaz, se va cununa cu d-șoara Maria, fiica proprietarului Constantin Morariu din Boșca-română, în 4/17 Februarie a. c., la 3 ore d. a., în biserică gr.-or. română. — Felicitările noastre.

Un glonț de revolver. Ministrul de justiție al Italiei a primit dela procuratura supremă din Milan glonțul de revolver scos din inima regelui Umberto, care a figurat ca corpul delicti. Aflând de aceasta, regina Margareta imediat l-a avisat pe ministru, că ea dorește a păstra glonțul. Ministrul însă, din considerare că așa ceva ar lega necontent gânda reginei de tristul sfârșit al soțului ei, a hesitat a-i împlini dorința. Dar' regina, insistând, l-a trimis ministrului Giantureo următoarea scrisoare:

„Dle ministru! Înțeleg hesitarea d-tale, care este întemeiată în considerarea ce o ai față de mine, dar' eu cu ori-ce preț vreau să am glonțul care a zdrobit inima celui binecuvântat rege, a soțului meu.
Margareta.“

Ministrul n'a avut încătrău, prezentându-se în audiență l'a predat glonțul.

Dela „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“. La fondul pentru acquirarea unui local cu hală de vânzare pe seama „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, au mai contribuit cu câte 20 bani următorii: Ioan Iacob, învăț. (Zlatna); Măricuța Cristiu, Maria B. Cristiu, Maria N. Cristiu, Dumitru D. Gibu (Seliște), Ioan Băilă, Constantin Băilă (Komlos), Nicolae Băilă, stud. (Vale), Ana Prașca, Vasile Mășter, Nicolae Bratu, culeg.-tipograf; George Dordea (Bungard), Nicolae Denghel, pielar (Porcești), ear' câte 2 cor. d-nii Friedrich Hintz și Ferenczi, pielari din Sibiu.

Atentat în biserică. În comuna Mocirla, Dumineca trecută, un țeran cu numele Petru Goldis a încercat un atentat contra preotului de acolo, chiar în decursul serviciului divin. Deodată s'a auzit numai: „*Atâta v'plătesc stinții*“ și în clipa următoare a sunat o puscătură de pistol. Plumbul, din norocire, a sburat deasupra capului preotului și s'a infipt chiar în fruntea icoanei Sfântului George. Atentatorul abia scăpat de furia poporului indignat, a fost deținut de gendarmi. Causa atentatului nu se știe.

Petreceri. Invitare la balul românesc ce se va aranja Duminecă, în 10 Februarie n. 1901, în sala hotelului „La 3 Arabi“ din Mercurea, în favorul școlii gr.-or. din loc. Începutul la 7 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 1 cor. 60 bani; de familie 3 cor. NB. Oferte benevole se primesc cu mulțumită și se vor cuita publice.

— Inteligența română din Turnișor invită cu toată plăcerea la producțiunea teatrală ce se va aranja Duminecă, în 3 Februarie 1901 st. n., în sala cea mare a școlii gr.-or. din loc. Începutul la 7 ore seara. Venitul curat este destinat pentru înființarea unei bibliotecii școlare. Programa: 1. „O șezătoare la țeară“, predată de elevele școlii. — 2. „Vlăduțul mamei“, comedie într'un act. După producțiune urmează dans.

Espedarea epistolelor între Sibiu, Sebeș și Vințul-de-jos, după-cum ne aversează direcțiunea postală, se face în următorul mod:

Epistolele adresate la Sebeșul-săsesc, Cunța și Mercurea și date la postă până la 9 ore seara, sunt expedate cu trenul nr. 9514, via Copșa-mică—Vințul-de-jos, care sosește dimineața la orele 8 și 17 minute în Sas-Sebeș, 8 ore 44 minute în Cunța și 9 ore 12 minute în Mercurea. Inmanuarea epistolelor sosește cu trenul acesta se face în S.-Sebeș imediat, în Cunța și Mercurea încă înainte de amiază.

Epistolele date la postă în Sibiu seara după nouă ore până la 7 ore dimineața, se expediază cu trenul ce pleacă la orele 8 și 4 minute a. m. și în toate trei locurile sunt inmanuate la orele 2 p. m.

Epistolele date la postă în S.-Sebeș, Cunța și Mercurea până la 2 1/2 ore p. m. seara la 8 ore, cele date mai târziu dimineața la 4 ore 15 min. sosesc în Sibiu și sunt expedite în orele anterioare. Trenul ce sosește în Sibiu la 2 1/2 ore p. m. aduce scrisori și pachete numai din direcțiunea Viena—Budapesta—Cluj—Copșa-mică; inmanuarea se întemplă tot în aceeași zi.

Toate pachetele date la postă până la 4 ore p. m. se expediază în aceeași zi, cele date după 4 ore, numai cu trenul de a doua zi devin expedite.

Un binefăcător. În primăvara anului trecut Ilustr. Sa dl Iuliu Bardosy, inspector reg. de școale în pensiune, totodată și președintele institutului de credit și economii „Arieșana“ din Turda, cu ocaziunea adunării generale a băncii ne-a vizitat și școala noastră gr.-cat. din loc, zidită acum de curând, care a costat aproape 7 mii fl. Văzând Ilustritatea Sa că școala are lipsă de mai multe recurite de învățământ, ne-a recomandat să facem o rugare către ministrul de culte și instrucțiune publică pentru a ne da gratis din visteria statului ceva tabele și altele. La rugarea făcută după sfatul d-lui, ministrul ne-a și trimis gratis următoarele: mapa Ungariei, 12 tabele de părete în limba română și 12 în limba maghiară, 12 modele de desenuri, 24 esemplare chipuri pentru intuițiune și măsurile metrice. Din partea subscrișului docent l'i-se aduce prin aceasta dlui Iuliu Bardosy sincerele mulțumite. Turda, 25 Ian. 1901. Simion Porușiu, inv. gr.-cat.

Alegere de curatorat și înființare de cor. În fine vin a aduce publicității și ceva lucruri bune și demne din sinul Românilor din M.-Uioara-ognă. La îndemnul unor vrednici parochieni în locul curatoratului vechiu al bisericii gr.-cat. s'au ales altul, chemat a aduce în rânduială averea bisericii prin o economie bună și înțeleaptă și a conduce destinele acestor bravi poporeni, cu care un preot harnic ar putea face foarte multe bune și folositoare pentru înain-

tarea culturii populare. În curatoratul bisericesc s'au ales oameni inteligenți, ca dl Carol Kurta (Scurtu), notar comunal, curator primar, domnul Ioan Russu, angloiat la judecătoria cercuală, dl Georgiu Moga, proprietar, despre cari avem firma speranță, că vor lucra pentru prosperarea bunei înțelegeri între parochienii învrăjbiți și desbinați, pentru prosperarea intereselor bisericesci-școlare, cari până aci au fost cu totul negliigate, deși acest brav și bun popor ar fi fost demn de o deosebită atențiune din partea celor competenți. Avem deja și un bun și zelos cantor în persoana dlui Nicolae Băcilă, prin a cărui inițiativă avem deja și un cor bisericesc înființat abia de 2 luni de zile, însă în sfintele sărbători ale Crăciunului ne-a delectat cu nouele cântări ale dlui Vidu în sfânta biserică și în a doua zi de Crăciun a aranjat cu concursul dlor curatori o petrecere cu dans în folosul corului și pentru a se pune fundamentul unei biblioteci populare române în Uioara. La petrecere au participat mai mulți inteligenți din localitate și au făcut și suprasolviri următorii domni: Carol Scurtu Kurta, curatorul primar 3 coroane; Ioan Borbely junior 2 coroane; Ioan Russu 2 coroane; N. Ionaș 1 coroană 40 bani, Iosif Hoportean 2 coroane; d-șoara Elena Moga 2 coroane; Augustin Virv 40 bani; primească cu toții mulțumita corului. Venitul curat a fost 60 cor. Miculescul.

Un învățător harnic. Dintr'o scrisoare mai lungă, ce o primim din Dânc, estragem următoarele: Învățătorul Vasile Ferghete, de când a venit în această comună, își dă toată silința, ca să lumineze pe copiii și pe bătrânii din comuna Dânc. Fiind mulți dintre oameni săraci, așa că n'au putut cumpăra cărți pentru copiii lor, s'a trudit mult cu acestia de au jucat o piesă teatrală și au cântat mai multe cântece naționale, cu care prilej s'au încassat dela oameni 22 coroane. Cu suma aceasta s'au procurat cărți pentru școlari. — Onoare lui!

„Deșteptarea“, foaia națională a fraților din Bucovina a fost până acum de 68 de ori oprită (confiscată) de dușmanii poporului român de acolo. Urmasura e, ca și la noi: Românii se luptă tot cu mai multă tărie pentru limba și legea strămoșească.

Un băiat pierdut. Andronic Avram din Măgina, cercul Aiudului, îndemnat de un alt băiat stricat a luat lumea n cap. Tatăl seu îl caută, dar' n'a aflat altceva până acum, fără că s'ar fi îndreptat către Orăștie. Dacă vre-unul din cetitorii noștri îi dă de urmă, e rugat să ne încunoștiințeze, ca să putem da de știre tatălui seu.

Alegere de curatorat. În 27 Ianuarie n. s'a îndeplinit alegerea de curatorat în comuna bisericească gr.-cat. a Feneșului-săsesc. De curator primar a fost aclamat și reales din nou Zaharie Vanea. Ear' ceialalți au fost aleși următorii: Vasiliu Oltean, Petru Flueraș, Nicolau Flueraș, Petru Morar, Petru Rus, Mitru Pop, Nicolau Gal și Petru Cioban. Tot în aceeași zi au și depus jurământul.

Convocare. Membrii tovarășiei agricole din Șoimuș în virtutea §-lui 8 din statutele tovarășiei sunt invitați la a VIII-a adunare generală ordinară, care se va ține în Șoimuș, la 13 Februarie 1901, la 10 ore a. m., cu următorul program: 1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere. — 2. Aprobarea socotelilor și deciziunile asupra venitului curat. — 3. Alegerea consiliului de inspecțiune. — 4. Eventuale propuneri.

Direcțiunea.

Se dă în arândă

o boltă bună și căutată, aranjată cu tot felul de mărfuri care se cere pentru săteni, cu drept de vânzare de sare și tăbac (tutun) și licență de beuturi, la boltă e magazin și 2 pivnițe, se dă în arândă pe lângă condiții favorabile pe vre-o 5—6 ani sau și pe mai mult. Se face învîrtire de 12 mii fl. până la 15 mii fl. v. a

Doritorii au să se adreseze la redacția acestei foi. [8] 1—3

Nr. 5—1901.

[7] 3—3

Publicațiune.

Comuna *Bratei* dă în arândă pășunatul seu foarte nimerit pentru pășunea oilor, numit »Pe dealuri«, în nemijlocită apropiere de comună, în estindere de 256 jugere catastrale, și anume în 4 Februarie 1901, la 10 ore a. m. Esarândarea se face pe un an, eventual la dorirea expresă a licitanților și pe mai mulți ani în mod public. Prețul strigării e 1600 coroane. Vadiul 160 coroane.

Condițiunile de licitație se pot afla în orele de oficiu în cancelaria comunală.

Bratei, în 5 Ianuarie 1901.

Oficiul comunal.

A apărut și se află de vânzare la „Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibliu

Anuarul I.

al

„Reuniunii sodalilor români din Sibliu“,

cuprinzând

unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembrie 1899

publicat de

Comitetul Reuniunii.

Prețul 1 cor. 20 bani, cu porto postal 1 cor. 40 bani.

Fluidul regenerător pentru cai al lui Kwizda.

[31] 11—15

Prețul cor. 2.80. — Ces. și reg. priv. apă de spălat pentru cai.

De 40 ani deja în folosință în grajdurile Curții, în grajdurile mai mari militare și civile, pentru întărire, pentru potențarea forțelor înainte și după strapățe mari, la scrintituri, la înțepenirea vinelor etc., dă cailor forță de a suporta cel mai greu training — Veritabil numai cu marca de mai sus, se capătă în toate farmaciile și drogueriile din Austro-Ungaria.

Deposit principal la

Ioan Francisc Kwizda,

ces. și reg. austr.-ung., reg. rom. și prinț. bulg. furnisor de curte.

Farmacist în Korneuburg lângă Viena.

Din editura „Tipografiei“, soc. pe acții în Sibliu.

Arghir și Elena, o istorie frumoasă în versuri	cor. —30
Art. de lege XXI. și XXIII. ex. 1886. Despre instrucțiuni și despre procedura disciplinară	» —50
Art. de lege XXII. ex. 1886. Despre comune	» —80
Aluășiu Gavrilă, Societăți de cumpătare, îndreptar pentru înființarea lor după modelul »Societății de cumpătare«	» 1.—
Brote Eugen, Ținerea vitelor	» —24
» » Trifoilul	» —20
Costan T., Aur, novelă	» —30
Duică G. P., Savitri, povestire indică din Mahabarata	» —30
Ebers Georg, Homo sum, roman tradus de Mugur	» 1.60
Îndreptar practic în economia rurală de mai mulți preoți	» 1.40
Leonat și Dorofata, vorbire de glume în versuri	» —20
Nordau Max, Naționalitatea, studiu	» —40
» » Reprivire din Paradoxe sociologice	» —40
Ordonanțele ministeriale pentru introducerea legii comunale (Art. XXII din 1886)	» —10
Russu-Șirianu I., Moara din vale, 8 novele	» 1.40
Simtion T., Păcate Domnești, novelă orig.	» —60
Simu R., Monografia comunei Orlat	» —50

Celor-ce cumpără un număr mai mare de esemplare, cu deosebire librarilor și peste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Se află de vânzare în librăria W. Krafft în Sibliu.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panțerate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibliu,

strada Poplăclă-mare Nr. 8.

[2] 4—

